

A photograph of children playing with colorful blocks on a wooden board. The board has several circular and rectangular indentations. One child is stacking a blue block on top of an orange and red block. Another child is holding a blue star-shaped block. The text is overlaid in the center of the image.

**SUONENJOEN
LASTEN JA NUORTEN
HYVINVOINTISUUNNITELMA
2021-2025**

Sisällys

Johdanto	4
1 Lasten ja nuorten kasvuolot sekä hyvinvoinnin tila Suonenjoella	5
2 Lasten ja nuorten hyvinvointia edistävät sekä ongelmia ehkäisevät toiminnot ja palvelut	5
2.1 Äitiys- ja lastenneuvola.....	5
2.2 Varhaiskasvatus.....	6
2.2.1 Varhaiskasvatuksen palvelumuodot.....	6
2.2.2 Esiopetus.....	6
2.2.3 Varhaisvuosien tehostettu ja erityinen tuki.....	6
2.2.4 Varhaiskasvatuksen haasteet.....	6
2.2.5 Varhaiskasvatuksen vahvuudet.....	7
2.3 Koulutoimi.....	7
2.3.1 Yhteisöllinen opiskeluhoito.....	7
2.3.2 Kouluterveydenhuolto.....	8
2.3.3 Koulupsykologi ja koulukuraattori.....	9
2.4 Lääkinnällinen kuntoutus.....	9
2.4.1 Puheterapiapalvelut.....	9
2.4.2 Fysioterapia ja toimintaterapia.....	9
2.4.3 Ravitsemusterapia.....	9
2.5 Lasten ja nuorten vapaa-ajan palvelut.....	10
2.5.1 Kaupungin vapaa-ajan palvelut.....	10
2.5.2 Etsivänuorisotyö.....	10
2.5.3 Kesätoiminnot.....	10
2.5.4 Seurakuntien ja järjestöjen lapsi-, nuoriso- ja perhetyö.....	10
2.5.5 Suonenjoen MLL.....	12
2.6 Perheneuvola.....	12
2.6.1 Perhesovittelu.....	13
2.6.2 Perheasian neuvottelukeskus.....	13
2.7 Lasten ja nuorten mielenterveys- ja päihdepalvelut.....	13
2.7.1 Mielenterveyspalvelut.....	13
2.7.2 Päihdepalvelut.....	13
2.8 Sosiaalitoimen perhepalvelut.....	14
2.8.1 Palvelutarpeen arviointi.....	14
2.8.2 Aikuissosiaalityö lasten tukena.....	14

2.8.3 Lapsiperheiden kotipalvelu ja perhetyö ja tehostettu perhetyö.....	15
3 Perheoikeudelliset palvelut	15
4 Sosiaalipäivystys ja kriisipalvelut	16
4.1 Perheväkivalta ja kriisipalvelut	16
4.1.1 Rikos ja riita-asioiden sovittelu.....	16
5 Vammaispalvelut	17
6 Lastensuojelun tarve Suonenjoella.....	17
6.1 Lastensuojeluun varatut voimavarat.....	19
6.2 Lastensuojelulain mukainen lastensuojelun palvelujärjestelmä.....	19
7 Yhteistyö eri viranomaisten välillä sekä lapsille ja nuorille palveluja tuottavien yhteisöjen ja laitosten välillä.....	20
8 Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma ja sen toteuttaminen sekä arviointi ja seuranta	21
8.1 Lasten ja nuorten hyvinvoinnin arviointi ja muutokset.....	21
8.2 Palvelujärjestelmän toimivuus ja kasvuympäristön tilanne	24
8.3 Suunnitelman tavoitteiden toteutuminen 2020-2025	25
Suunnitelman seuranta vuosittain	25
TAVOITE	25
TOTEUTUMINEN/pvm	25
Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman 2020-2025 seuranta LAPE-ryhmässä vuosittain.....	25
Sähköisen hyvinvointi-indikaattorien seuranta LAPE-ryhmässä vuosittain.	25
Kouluterveyskyselyn seuranta joka toinen vuosi LAPE-ryhmässä.....	25

Johdanto

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman avulla **ohjataan, johdetaan ja kehitetään lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointityötä** kunnassa. Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma (lastensuojelulaki 12 §) laaditaan lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi sekä lastensuojelun järjestämiseksi ja kehittämiseksi. Suunnitelma on hyväksyttävä kunnanvaltuustossa ja tarkistettava vähintään valtuustokausittain. Suunnitelma on otettava huomioon kuntalain (365/1995) 65 §:n mukaista talousarviota ja -suunnitelmaa laadittaessa.

Lasten ja nuorten kasvatusta ja hyvinvointia on ensisijaisesti vanhempien ja muiden huoltajien vastuulla. Voidakseen hyvin lapsi ja nuori tarvitsee hyvinvoivat vanhemmat, joilla on voimavaroja huolehtia lapsen hyvinvoinnista. Kasvunsa aikana lapsi ja nuori tarvitsee hoivaa ja huolenpitoa, sosiaalisia suhteita, leikkiä, harrastuksia, liikuntaa, mahdollisuuden tulla kuulluksi ja vaikuttaa, käydä koulua ja opiskella sekä tehdä työtä.

Suonenjoen kaupungin lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma korostaa viranomaisten ja eri toimijoiden yhteistä vastuuta tuen ja avun tarjoamisesta lapsille, nuorille ja perheille riittävän varhain. Tämä tarkoittaa mm. kasvu- ja elinympäristöjen suunnittelua hyvinvointia tukeviksi, laadukkaita peruspalveluita ja oikein kohdennettuja tukitoimia, varhaista puuttumista havaittuihin ongelmiin sekä toimivia palveluprosesseja.

Lapsella tarkoitetaan alle 18 -vuotiasta ja nuorella 18–29 -vuotiasta. Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman tarkoituksena on antaa kuntapäätäjille ja palveluiden käytännön toteuttajille aiempaa parempi kokonaiskäsitys

- lasten ja nuorten kasvuoloista,
- ongelmien juurisyistä sekä
- käytössä olevista ja tarvittavista voimavaroista.

Lasten ja perheiden kanssa tehtävää työtä määrittävät mm sosiaalihuoltolaki ja lastensuojelulaki.

Lastensuojelulaissa todetaan, että kunnallisten viranomaisten on yhteistyössä seurattava ja edistettävä lasten ja nuorten hyvinvointia sekä poistettava kasvuolojen epäkohtia ja ehkäistävä niiden synty. Lapsella on oikeus turvalliseen kasvuympäristöön, tasapainoiseen ja monipuoliseen kehitykseen sekä erityiseen suojeluun.

Suonenjoen Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman ovat laatineet yhteistyössä varhaiskasvatusjohtaja Jaakko Roitto, Yhtenäiskoulun rehtori Mikko Stranden, johtava sosiaalityöntekijä Margit Laaksonen, terveydenhoitaja Niina Klaavo, ylihoitaja Tarja Björn ja Minna Hiltunen, vapaa-ajan ohjaaja Niina Miilunpohja, seurakunnan lapsityöntekijä Mirkka Vehviläinen, koulutusjohtaja Tuula Jalkanen, Suonenjoen MML:n puheenjohtaja Sanna Turunen, perheneuvolan työntekijät Kristiina Auvinen ja Sari Kolehmainen sekä sosiaalijohtaja Eija Komulainen.

1 Lasten ja nuorten kasvuolot sekä hyvinvoinnin tila Suonenjoella

Lapsia ja nuoria suojaavat tekijät syntyvät arjen ympäristöissä: kotona, päiväkodissa, koulussa ja harrastuksissa. Elinympäristö ja sen viihtyisyys sekä turvallisuus vaikuttavat keskeisesti ihmisen hyvinvointiin.

Läheiset ihmissuhteet ovat yksi tärkeimmistä lapsen kasvuympäristön hyvinvointia tuottavista ja suojaavista tekijöistä. Jokaisella lapsella on oltava joku turvallinen, luotettava aikuinen, jolle voi puhua mieltä painavista asioista.

Lapsen vanhemmilla on ensisijainen vastuu lapsen kasvusta ja kehityksestä, mutta tärkeitä lapsen elämän aikuisia ovat myös sukulaiset, ystävät, päiväkodin ja koulun ilmapiiri ja kasvuympäristössä toimivat ammattilaiset. Lapsen ystävät ja kaverit ovat iän karttuessa yhä tärkeämmässä roolissa lapselle ja nuorelle.

Lasten ja nuorten hyvinvoinnin tilaa seurataan Suonenjoella sähköisen hyvinvointikertomuksen kautta kaupunginjohtajan johdolla hyvinvointijohtoryhmässä sekä muilla palvelualueilla toimialajohtajien johdolla.

2 Lasten ja nuorten hyvinvointia edistävät sekä ongelmia ehkäisevät toiminnot ja palvelut

2.1 Äitiys- ja lastenneuvola

Äitiysneuvolan tavoite on turvata odottavan äidin, sikiön ja perheenjäsenten paras mahdollinen terveys. Lähes poikkeuksetta kaikki suonenjokelaiset raskaana olevat käyvät neuvolassa vähintään 11 kertaa ja tuleva isä tavataan useimmiten neuvolassa ennen lapsen syntymää. Laaja terveystarkastus toteutetaan raskauden aikana kerran, jolloin tarkastuksen näkökulma laajenee yksilöstä perheeseen ja kotiin. Perheen voimavarat ja kuormittavat tekijät tulevat näin keskusteluun, samoin perheen tarvitsema tuki vanhemmuuteensa. Terveyskeskustelussa käytetään apuna suositeltuja vaikuttavia toimintamalleja ja työmenetelmiä, mm. voimavarakysely, AUDIT-, EPDS-seulat. Perhevalmennuksessa tarjotaan tietoa ja ohjausta sekä mahdollisuus vertaistukeen, näin voidaan auttaa tulevia vanhempia valmentautumaan lapsen syntymään ja uuteen elämäntilanteeseen.

Vastasyntyneen perheeseen tehdään kotikäynti. Kotikäynnillä on suuri merkitys luottamuksellisen suhteen syntymisessä ja tällöin nähdään perhe omassa arkisessa ympäristössään. Synnytyksen jälkeisen masennuksen varhaiseen toteamiseen on käytössä EPDS-masennusseula. Perhesuunnittelu- ja äitiysneuvolan haasteina ovat perheiden ihmissuhdevaikeudet sekä perheväkivallan ja päihteidenkäytön tunnistaminen.

Lastenneuvolassa seurataan lapsen fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista kasvua ja kehitystä. Tavoitteena on edistää alle kouluikäisten lasten ja heidän perheittensä terveyttä ja hyvinvointia sekä kaventaa perheiden välisiä terveyseroja. Neuvolassa pyritään havaitsemaan lapsiperheiden erityisen tuen tarpeet mahdollisimman varhain ja järjestämään tarkoituksenmukainen tuki ja apu. Neuvolatoimintaa säätelevän asetuksen mukaan neuvolassa järjestetään alle kouluikäisille vähintään 15 määräraikaistarkastusta. Osa näistä tarkastuksista on laajoja tarkastuksia, joihin kutsutaan perheen molemmat vanhemmat. Laajan tarkastuksen toteuttaa yhdessä terveydenhoitaja ja lääkäri. Lasi saa neuvolassa rokotusohjelman mukaiset rokotukset. Turvallisen kiintymyssuhteen luominen ensimmäisen ikävuoden aikana on lapsen myöhemmän kehityksen kannalta tärkeää. Lastenneuvolassa tunnistetaan yhdessä vanhempien kanssa omat voimavarat ja perhettä kuormittavat tekijät ja pyritään löytämään yhdessä ratkaisuja.

2.2 Varhaiskasvatus

2.2.1 Varhaiskasvatuksen palvelumuodot

Varhaiskasvatusta järjestetään Suonenjoella päiväkodeissa ja perhepäivähoitokodeissa. Palveluja tuotetaan kunnallisena ja yksityisenä palveluna. Yksityisen palvelun osalta käytössä on palveluseteli ja yksityisen hoidon tuki sekä sitä täydentävä kuntalisä.

2.2.2 Esiopetus

Esiopetus toteutetaan hallinnollisesti koulutoimen alaisuudessa. Lempyyn esiopetusta lukuun ottamatta esiopetus toteutetaan tällä hetkellä varhaiskasvatuksen toimintana päiväkodeissa. Lempyllä opetus annetaan yhdysluokkaopetuksena alkuopetuksen opetusryhmän kanssa.

Varhaiskasvatuksen toimintana toteutetun esiopetuksen aamu- ja iltapäivähoitoa tarvitsevien lasten esiopetusta täydentävä varhaiskasvatus tapahtuu samoissa tiloissa ja saman henkilöstön toimesta kuin esiopetuskin. Vuorohoitoon osallistuvien lasten esiopetuksen järjestäminen suunnitellaan yksilöllisesti esiopetuksen ja vuorohoitoa toteuttavan ryhmän yhteistyönä.

Oppilas- ja opiskelijahuoltolain mukaisella toiminnalla tuetaan lapsen hyvinvointia yhteisöllisin ja yksilöllisin toimenpitein. Vuosittain laaditaan oppilashuoltoa koskeva yksikkökohtainen suunnitelma, johon kirjatulla toimenpiteillä pyritään edistämään lapsen oppimista, terveyttä, hyvinvointia, osallisuutta ja ehkäisemään ongelmien syntyä sekä ylläpitämään ja kehittämään yhteisön hyvinvointia, terveellisyyttä, turvallisuutta, yhteisöllistä toimintaa sekä yhteistyötä huoltajien kanssa.

Yksilökohtaiseen oppilashuoltoon kuuluvat neuvolapalvelut, koulupsykologin ja –kuraattorin palvelut sekä monialainen yksilökohtainen oppilashuolto. Monialaisen oppilashuollon toimijoita ovat yleensä sosiaalityöntekijä ja perheneuvola. Oppilashuoltoa toteutetaan yhteistyössä huoltajien kanssa ja se perustuu heidän suostumukseensa.

Esiopetusoppilaiden kuljetuksissa noudatetaan samoja periaatteita kuin koululaisten kuljetuksissa.

2.2.3 Varhaisvuosien tehostettu ja erityinen tuki

Suonenjoella varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa toimitaan varhaiskasvatus- ja esiopetussuunnitelmien ohjaamina kolmiportaisen tuen mallin mukaisesti. Suonenjoen kaupungin varhaiskuntoutusta tarvitsevat lapset hoidetaan tiiviissä yhteistyössä perheiden ja eri yhteistyötahojen kanssa. Varhaiskasvatuksen erityisopettajat ohjaavat ja kehittävät varhaiserityiskasvatusta yhteistyössä muun henkilöstön kanssa ja osallistuvat yksittäisten lasten kuntoutuksen suunnitteluun sekä toteutukseen.

Alle 3-vuotiaiden tukea tarvitsevien lasten sijoitus tehdään pääsääntöisesti perhepäivähoidon tai päiväkodin normaaliyhmään integroiden. Samoin yli 3-vuotiaita sijoitetaan integraatioperiaatteen mukaisesti normaaleihin päiväkotiryhmiin tai perhepäivähoitoon. Samalla periaatteella esiopetusikäiset integroidaan kaupungin esiopetusryhmiin ja näin ollen ryhmissä on jo syksyisin toiminnan alkaessa eri asteisia tuen tarpeita olemassa. Lasten tuen tarpeiden niin vaatiessa voidaan muodostaa tarvittaessa erillinen pienennetty ryhmä tai integroitu erityisryhmä.

2.2.4 Varhaiskasvatuksen haasteet

- palvelutarpeeseen vastaaminen joustavasti ja nopeasti – varsinkin huoltajan/huoltajien työllistyessä tai aloittaessa opiskelun lyhyellä varoitussajalla
- riittävä varautuminen tarvittavan vuorohoitopalvelun toteuttamiseen
- lapsiperhepalvelujen kautta varhaiskasvatuspalveluihin ohjautuvien asiakkaiden pikainen palvelun järjestäminen

2.2.5 Varhaiskasvatuksen vahvuudet

- osaava ja kehittymiskykyinen henkilöstö
- tiivis ja läheinen yhteistyö perheiden kanssa
- merkittävä rooli yhteistyöverkostoissa lapsen ja perheen tukemisen näkökulmasta

2.3 Koulutoimi

Opiskeluhoitoa järjestetään esiopetuksen, perusopetuksen ja lukion oppilaille. Huolenpito oppilaista ja tuen tarpeen havaitseminen on kaikkien koulun aikuisten tehtävä.

Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki, joka astui voimaan 1.8.2014, toi muutoksia aiempiin toimintatapoihin. Lain ohjaamana pyritään aiempaa enemmän kiinnittämään huomiota yhteisöllisiin keinoihin tukea oppilaiden hyvinvointia. Yksilöasioiden käsittelystä koulun oppilashuoltoryhmissä on luovuttu ja siirrytty oppilaskohtaisiin monialaisiin ryhmiin. Oppilashuollollisten asioiden selvittelyä ohjaavat eri säädökset kuin oppimisen vaikeuksien selvittelyä ja ne on pidettävä erillään esim. kirjaamisen suhteen.

Opiskeluhoillon tavoitteena on:

- edistää opiskelijoiden oppimista, terveyttä ja hyvinvointia sekä osallisuutta ja ehkäistä ongelmien syntymistä
- edistää opiskeluympäristön hyvinvointia, terveellisyttä ja turvallisuutta, yhteisöllistä toimintaa ja kodin ja koulun välistä yhteistyötä
- turvata varhainen tuki yhteistyössä oppilaan ja hänen huoltajansa kanssa
- turvata opiskeluhoitopalvelujen yhdenvertainen saatavuus ja laatu
- vahvistaa monialaista yhteistyötä koulun sisällä ja kunnan eri toimijoiden kesken

Opiskeluhoillon toteuttamiseksi kunnassa on:

- oppilashuillon ohjausryhmä, jonka puheenjohtajana toimii koulutusjohtaja ja jossa on edustajat sosiaali-, terveys-, nuoriso- ja koulutoimesta ja joka vastaa oppilashuillon yleisestä suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta ja arvioinnista
- koulukohtaiset oppilashuoltoryhmät, jotka vastaavat ko. koulun oppilashuillon suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista sekä laativat koulukohtaiset oppilashuoltosuunnitelmat. Näissä ryhmissä on mukana huoltajien edustajia tai ryhmä kuulee vanhempia ja oppilaita eri tavoin.

2.3.1 Yhteisöllinen opiskeluhoito

Yhteisöllistä oppilashuoltoa toteuttaa koko koulun henkilökunta yhteistyössä oppilaiden, huoltajien ja muiden lasten ja nuorten hyvinvointia edistävien tahojen kanssa.

Yhteisöllisellä opiskeluhoitolla tarkoitetaan toimintakulttuuria ja toimia, joilla koulussa edistetään

- oppilaiden oppimista, hyvinvointia, terveyttä, sosiaalista vastuullisuutta, vuorovaikutusta ja osallisuutta sekä
- opiskeluympäristön terveellisyttä, turvallisuutta ja esteettömyyttä (OHL 4 §)

Kullekin koululle on laadittu opiskeluhoitosuunnitelma, jossa määritellään yhteisöllisen opiskeluhoillon toteuttaminen. Suunnitelmia laadittaessa on kuultu oppilaiden ja huoltajien näkemyksiä.

Yhteisöllistä oppilashuoltoa Suonenjoen kouluissa toteutetaan mm. seuraavin tavoin:

- Kummioppilastoiminta 1-6 luokilla
- Oppilaskuntatoiminta kaikilla kouluilla
- Tukioppilastoiminta yläkoululla, tutor-toiminta lukiossa
- Koulujen vanhempainneuvostotoiminta ja vanhempainillat
- KiVa- koulutoiminta eli kiusaamisen vastaisen ohjelman toteuttaminen ala- ja yläkoulussa. Ohjelman tarkoituksena on kiusaamisen ehkäisy ja siihen puuttumisen ohella parantaa vuorovaikutustaitoja ja luokan ryhmähenkeä.
- Tunnetaitotunnit ja Lions Quest- koulutuksen käyneiden opettajien pitämät Leijona-tunnit, jolloin harjoitellaan vuorovaikutus- ja tunnetaitoja.
- VERSO-sovittelemalli oppilaiden välisissä konfliktitilanteissa. Oppilaita on koulutettu toimimaan riitatilanteissa vertaissovitteijoina. Tämä malli on otettu Yhtenäiskoulun alakoululla käyttöön lv. 2019-20 ja sen on määrä oppilaiden mukana siirtyä yläkouluun, alkaen lv. 2020-21.
- Nivelvaiheiden hyvä hoitaminen esiopetuksesta alkuopetukseen, kuudennelta seitsemännelle luokalle sekä yhdeksänneltä luokalta jatko-opintoihin
- Ryhmäyttäminen ja luokan hyvän ilmapiirin tukeminen eri keinoin (mm. leiri 7-luokkalaisille)
- Koulujen erilaiset teemapäivät, juhlat ja kulttuuritapahtumat
- Koulujen kerhotoiminta
- Poissaolojen seuraaminen ja niihin puuttuminen yhteisesti laaditun ohjeistuksen mukaisesti
- Koulujen terveydellisten olojen tarkastukset määräajoin ja muu ympäristön turvallisuudesta huolehtiminen

Yhteistyötä kotien kanssa on muun ohella edistänyt Wilma tietokoneyhteys, joka helpottaa yleistä tiedottamista ja ennen kaikkea kodin ja koulun yhteydenpitoa yksittäisten oppilaiden asioissa.

Yksilökohtainen oppilashuolto on koulun tärkein toimintamalli oppilaiden ja vanhempien tukemisessa. Jokainen opettaja on vastuussa yksilöllisen oppilashuollon toteuttamisesta, mutta yleisen toimintamallin mukaisesti he saavat apua ja tukea tilanteisiin ensisijaisesti apulaisrehtorin, kuraattorin ja terveydenhoitajan yhteistyöstä.

Koulussa toimitaan varhaisen puuttumisen/tukemisen periaatteen mukaan eli tartutaan asiaan siinä vaiheessa, kun huoli on vielä pieni ja tilannetta ehkä voidaan auttaa pienillä tukikeinoilla. Monissa tilanteissa jo lapsen kiireetön kuunteleminen auttaa häntä. Tärkeintä on kuitenkin keskustella huolesta oppilaan kanssa ja ottaa yhteyttä huoltajiin.

Yksilökohtaiseen oppilashuoltoon kuuluvat kouluterveydenhuollon palvelut ja koulupsykologin ja –kuraattorin palvelut sekä monialainen yksilökohtainen oppilashuolto. Monialaisen oppilashuollon toimijoita ovat yleensä koulun tahojen lisäksi sosiaalitoimi ja perheneuvola/ nuorten työryhmä. Oppilashuoltoa toteutetaan yhteistyössä oppilaan ja hänen huoltajiensa kanssa ja se perustuu heidän suostumukseensa. Yksilöllisen oppilashuollon palaverit kirjataan ja säilytetään.

2.3.2 Kouluterveydenhuolto

Kouluterveydenhuollon tavoitteena on lapsen ja oppilaan terveyden edistäminen, terveen kasvun ja kehityksen tukeminen sekä vanhempien/perheen omien voimavarojen ja selviytymiskeinojen tukeminen lasta kasvattaessa. Sekä neuvola että koulu ovat tärkeässä asemassa terveyttä vaarantavien ja normaalia

kehitystä/oppimista haittaavien tekijöiden varhaisessa toteamisessa ja niihin puuttumisessa. Toiminta sisältää terveydenhoitajan ja lääkärin määräaikaistarkastukset ja rokotukset.

Kouluterveydenhoitaja tapaa oppilaan vuosittain, tarvittaessa useammin. Oppilas vanhempineen/huoltajineen kutsutaan laajaan terveystarkastukseen ensimmäisellä, viidennellä ja kahdeksannella luokalla. Terveystarkastuksissa selvitetään kokonaisvaltaisesti oppilaan hyvinvointiin, koulunkäyntiin, terveystottumuksiin liittyviä asioita ja tuen tarvetta. Apuna käytetään suositeltuja toimintamalleja ja työmenetelmiä, mm. kyselyjä, BDI-masennusseulaa ja ADSUME-alkoholiseulaa. Ylipainoisilla lapsilla käytetään painopolkkuohjelmaa sekä neuvolassa että koulussa.

Yhteistyötä tehdään terveyskeskuksen ja kaupungin eri toimijoiden kanssa. Lisäksi yhteistyötä on mm. seurakunnan, MLL:n jne. kanssa

Kouluterveydenhuollossa käytetään vanhemmuutta tukevia työmenetelmiä tarkoituksena perheen selviytymisen ja lasten kehityksen tukeminen sekä lasten ongelmien ehkäiseminen pitkällä tähtäimellä.

Kouluterveydenhuollon haasteina ovat

- lasten mielenterveysongelmat, koulunkäynnin laiminlyönti
- lisääntyneet oppimisongelmat
- lasten ylipaino, koululaisten syömishäiriöt
- nuorten päihteiden käyttö
- perheen tukeminen ongelmatilanteissa

2.3.3 Koulupsykologi ja koulukuraattori

Koulun henkilökuntaan kuuluvalla on velvollisuus viipymättä ohjata oppilas psykologi- ja kuraattoripalveluiden piiriin, jos hän näkee sellaisen tarpeen. Oppilaalle on järjestettävä mahdollisuus henkilökohtaiseen keskusteluun 7 työpäivän kuluessa ja kiireellisissä tapauksissa samana tai seuraavana päivänä. Kuraattori- ja psykologipalveluiden tulee olla helposti saavutettavissa koulun arjessa.

2.4 Lääkinnällinen kuntoutus

2.4.1 Puheterapiapalvelut

Puheterapiapalvelut on kohdistettu pääasiassa alle kouluikäisille. Puheterapia on useimmiten yksilöllistä, mutta myös ryhmämuotoista puheterapiaa on käytössä tarvittaessa. Puheterapeutti toimii yhteistyössä alueen päiväkotien ja esikoulujen kanssa ja antaa puheterapiaa myös päiväkodeissa ja esikoulussa mahdollisuuksien mukaan. Puheterapiaan pääsee lähetteellä (esim. lastenneuvola) tai vanhemmat voivat itse varata ajan.

2.4.2 Fysioterapia ja toimintaterapia

Fysioterapeutti arvio kasvuun ja kehitykseen liittyviä viiveitä ja vaikeuksia ja auttaa niissä tarvittaessa. Fysioterapian tavoitteena on ennaltaehkäistä ja kuntouttaa liikuntakykyä haittaavia ongelmia.

Toimintaterapiapalvelut ostetaan ostopalveluna paikkakunnalla toimivalta yksityiseltä toimintaterapeutilta. Tarvittaessa erityistoimintaterapia ja sensorinen integraatioterapia ostetaan ostopalveluna KYS:sta.

2.4.3 Ravitsemusterapia

Ravitsemusterapiapalvelut ostetaan ostopalveluna KYS:ltä, palvelut ovat Suonenjoen terveysasemalla. Ravitsemusterapeutin työaika on mahdollista käyttää ryhmätilanteisiin, esim. teemapäiviin tuomalla tietoa ravitsemuksesta lapsille ja vanhemmille.

2.5 Lasten ja nuorten vapaa-ajan palvelut

2.5.1 Kaupungin vapaa-ajan palvelut

Nuorisopalvelut tukevat nuorten tervettä kasvua ja kansalaisvalmiuksia. Nuorisopalvelut tekee tiivistä yhteistyötä eri verkostojen kanssa. Nuorisopalveluiden toimintaa ohjaa nuorisolaki ja nuorisotyön ammattieettiset ohjeet.

Henkilöstö Vapaa-ajanohjaaja, nuoriso-ohjaaja etsivänuorisotyö, nuoriso-ohjaaja koulussa tehtävään nuorisotyöhön ja kaksi osa-aikaista nuorisotilavalvojaa.

Nuorisopalvelut järjestävät nuorisotila toimintaa yhtenäiskoulun yhteyteen 2015 rakennetussa tilassa, missä sijaitsee myös toimistotilat. Nuorisotila iltoja pidetään ti-pe iltoina sekä ke iltapäivänä alakouluikäisille nuorille. Vuosi 2019 on näyttänyt, että tilatoiminnalle on kysyntää 5-6lk keskuudessa. (halutessaan tähän voi tehdä tilastoa kävijämääristä)

Nuorisopalveluiden ulkoinen ympäristö on mahdollistanut aktiivisemmän osallistumisen koulun toimintaan. Olemme mukana koulun arjessa nuorisotyön näkökulmasta.

- NOP- nuorten ohjaus- ja palveluverkosto
- Suonenjoen nuorten vaikuttamisryhmä Nuva
- Koulussa tehtävä nuorisotyö

2.5.2 Etsivänuorisotyö

Etsivänuorisotyön tavoitteena on tavoittaa alle 29-vuotiaita Suonenjokelaisia nuoria, jotka ovat jääneet tai ovat vaarassa jäädä koulutuksen tai työelämän ulkopuolelle. Yhteistyötä tehdään toisen asteen koulujen, nuorisopalveluiden, nuortenpajan, seurakunnan ja sosiaalitoimen kanssa. Edelleen tulevaisuudessa nähdään haasteena oikean aikaisten palveluiden löytyminen ja toisen asteen ammatillisen koulutuksen puuttuminen omalla paikkakunnalla.

2.5.3 Kesätoiminnot

Nuorisopalvelut järjestävät alakouluikäisille lapsille tenavaparkkitoimintaa (8.-17. välillä) kesäloman alussa kaksi viikkoa. Alakouluikäisten lasten leirit järjestetään kesäkuun puolenvälin jälkeen.

2.5.4 Seurakuntien ja järjestöjen lapsi-, nuoriso- ja perhetyö

Perhetyö on yksi evankelisluterilaisen seurakunnan toiminnan painopisteistä ja perhenäkökulma otetaan huomioon kaikilla seurakunnan toimialoilla.

Lapsi- ja perhetyö on seurakunnan kasvatustyötä. Työn tavoitteena on tukea kotien kristillistä kasvatusta ja vahvistaa vanhemmuutta ja perheyhteyttä. Lapsi- ja perhetyötä ovat päiväkerhot, vauvakerho, perhekerho, kesäkerho, lapsiparkki, perhejumalanpalvelukset ja -lounaat, perheillat ja -tapahtumat sekä treffi-illat vanhemmille.

Lapsi- ja perhetyön toimintaa kuvaavat osallistujamäärät

	2019
Päiväkerho	36/kevät; 29/syksy
Kesäkerho	34lasta/kerhokerta
Lapsiparkki	8lasta/lapsiparkki
Perhekerho	22 hlö/kerhokerta
Vauvakerho	10 perhettä/kerhokerta

Varhaisnuorisotyö on alakouluikäisille suunnattua toimintaa, jonka lähtökohtana on kristillisen kasvun tukeminen. Toiminta-ajatuksena on myös tarjota harrastusmahdollisuus lapsille perheen taloudellisesta tilanteesta riippumatta. Varhaisnuorisotyön perustan muodostavat kerhot ja leirit.

Toimintaa kuvaavat tunnusluvut 2019

kerhot (kevät+syksy)	5 + 3
ohjaajat	16
kerhojen kokoontumiskerrat/kerhol.	108/868
leirit/leiriläiset	4/109

Seurakunnan nuorisotyön tehtävänä on kutsua nuoret osallisiksi seurakuntaa ja saattaa heitä kohti aikuista seurakuntalaisuutta. Nuori seurakunta on paikka, jossa nuoret voivat kokoontua, oppia, kasvaa ja kokea Jumalan läsnäolon yhteisen toiminnan ja hiljentymisen kautta. Nuorten avoin toiminta käsittää avoimet iltapäivät (Ilkat) ja nuortenillat. Näiden lisäksi on Sattumat pari kertaa kuukaudessa. Nuorisotyöhön kuuluu myös isostoiminta, konsertit, retket ja leirit. Yöttömät yöt toteutetaan yhteistyössä kaupungin nuorisotoimen kanssa.

Toimintaa kuvaavat tunnusluvut 2019

Isostoiminta (Kevät/Syksy)	26/27
Retket / leirit	3/6
Leiriläiset	169
Viikkotoiminta	1165
Yöttömät yöt (kevät/syksy)	103 / 55

Vuonna 2019 rippikouluryhmien vahvuus ja konfirmaatiot:

Ryhmä	Nuoria	Konfirmoituja
Hiihtolomaripari	20	19
Kevätripari	10	9
Saunaniemi I ripari	24	24
Saunaniemi II ripari	26	25

Diakoninen perhetyö on perheiden henkistä, aineellista ja hengellistä auttamista. Se sisältää keskustelut elämän käännekohtissa, neuvonnan ja tukemisen. Diakoninen perhetyö tekee perheretkiä pari kertaa vuodessa. Diakoniatyö tukee mm. yhteisvastuu-varoin paikkakunnan nuorten jatko-opiskeluja. Diakoniarahaston ja Tukikummiin kautta voidaan hakea nuorille taloudellista tukea opiskeluun.

Seurakunta tekee yhteistyötä kunnan, päiväkotien, hoitolaitosten, koulujen, edunvalvonnan, sosiaalityön, ja terveydenhuollon kanssa. Seurakunta toimii taustayhteisönä suonenjokelaiselle partiolippukunnalle. Työntekijöillä on kouluvierailujen ja leiripäivien kautta yhteys laajalti paikkakunnan lapsiin, nuoriin ja perheisiin. Henkilökohtaiset keskusteluajat mahdollistavat tuen ja avun saamisen kulloiseenkin elämäntilanteeseen.

2.5.5 Suonenjoen MLL

Mannerheimin lastensuojeluliiton perustehtävänä on edistää lapsiystävällistä Suomea. Vapaaehtoisvoimin toimiva Suonenjoen paikallisyhdistys järjestää paikkakunnalla perheiden hyvinvointia tukevaa toimintaa. Toistaiseksi joka toinen viikko toimiva perhekahvila on lapsille ja heidän läheisille aikuisille tarkoitettu kynnyksetön vertaisryhmäkokoontuminen. Yhdistys järjestää paikallisille perheille kesäretkiä ja elokuvanäytöksiä, sekä on mukana järjestämässä yhteistyössä mm. kaupungin ja muiden tahojen kanssa lapsille, nuorille ja perheille suunnattuja tapahtumia ja tilaisuuksia vanhemmuuden ja kasvatuksen tukemiseksi. Yhdistys lahjoittaa koulunsa päättävälle vuosittain stipendejä ja kesäisin MLL:n paikallisyhdistys on mukana lasten liikennepuiston toiminnan ylläpitämisessä.

Mannerheimin lastensuojeluliiton alaista toimintaa on myös yläkoululla järjestettävä tukioppilastoiminta. Keskusjärjestö tuottaa myös muita valtakunnallisia palvelukanavia lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi, kuten vanhempainnetti sekä lasten- ja nuorten puhelin.

2.6 Perheneuvola

Perheneuvolan tavoitteena on lapsen kehityksen tukeminen vanhemmuutta ja pari- sekä perhesuhteita vahvistamalla. Perheneuvolan työmuotoja ovat mm. ohjaus ja neuvonta kasvatukseen ja perheeseen liittyvissä kysymyksissä, lapsen kehitykseen ja tunne-elämään liittyvät arvioinnit ja tutkimukset, lapsen yksilö/tukikäynnit, vanhempien tukikäynnit, pari- ja perhesuhteisiin liittyvien ristiriitojen selvittely ja hoito sekä perheasiain sovittelu.

Perheneuvolan tehtävänä on lapsiperheiden auttaminen terapeuttisilla menetelmin tilanteissa, joissa perheet eivät selviä omin avuin tai peruspalveluiden turvin. Perheneuvolaan tulon syynä voivat olla esimerkiksi lapsen käyttäytymisen ja tunne-elämän vaikeudet, haasteet vanhemmuudessa ja parisuhteessa sekä perheiden kriisitilanteet.

Erityispalvelujen kuten lastensuojelun ja lastenpsykiatrian tarvetta tulee kuitenkin miettiä silloin kun kasvatusta – ja perheneuvolan palvelut eivät ole riittäviä. Perheneuvolaan voi hakeutua esim. sosiaalitoimen, koulujen ja neuvolan terveydenhoitajien tai koulukuraattorin kautta. Asiakas voi itse myös hakeutua suoraan perheneuvolaan.

Suonenjoen kaupunki tuottaa 2.9.2019 alkaen perheneuvolan palvelut sekä Suonenjoelle että Rautalammille. Aikaisemmin perheneuvolan palvelut järjestettiin ostopalvelujen (Tietotaito Coronaria) kautta. Perheneuvolassa työskentelee yksi sosiaalityöntekijä sekä syksystä 2020 alkaen perhe- ja pariterapeutti. Perheneuvolapalvelut jakautuvat siten että 70 prosenttia työajasta jakautuu Suonenjoelle ja 30 prosenttia Rautalammille. Rautalampi ostaa palvelut Suonenjoen kaupungilta.

Lasten ja nuorten kognitiiviset tutkimukset on sovittu tehtäväksi koulupsykologien kautta, joiden työpanosta löytyy kummastakin kunnasta. Perheneuvolassa ei ole lastenpsykiatria käytössä vaan mm. neuropsykiatrinen ADHD- ja ADD-diagnostiikka sekä lääkintä ja seuranta tapahtuvat nykyisen käypähoitosuosituksen mukaisesti perusterveydenhuollon kautta. Muu neuropsykiatrinen diagnostikka (mm. autismikirjon oireyhtymä) tapahtuu erikoissairaanhoidon kautta. Lasten psykiatrisen tutkimus- ja hoito tapahtuvat Kuopion yliopistollisen sairaalan, lastenpsykiatrian poliklinikan kautta. Tarvittaessa voidaan lasten tunne-elämän tutkimuksia myös hankkia ostopalveluina.

Sosiaalitoimiston sosiaalityöntekijät, koulukuraattori sekä koulun ja neuvolan terveydenhoitajat voivat tehdä lähetteen perheneuvolaan tai asiakas voi myös itse hakeutua suoraan perheneuvolaan. Perheneuvolan palvelut on tarkoitettu pääosin alle 14-vuotiaiden lasten perheille.

2.6.1 Perhesovittelu

Perheasioiden sovittelusta säädetään avioliittolain 5 luvussa ja sosiaalihuoltolain 17 §:ssä. Avioliittolain mukaan perheessä esiintyvät ristiriidat ja oikeudelliset asiat on ensi sijassa pyrittävä ratkaisemaan perheenjäsenten keskinäisissä neuvotteluissa ja sopimuksella.

Perheasioiden sovittelijat antavat pyynnöstä apua ja tukea silloin, kun perheessä esiintyy ristiriitoja. Sovittelu on tarkoitettu lapsiperheille, joissa vanhemmat miettivät eron mahdollisuutta. Sovitteluun voi hakeutua myös perhe, jossa vanhemmat ovat jo eronneet ja perhe pyrkii sopeutumaan uuteen elämäntilanteeseen.

2.6.2 Perheasian neuvottelukeskus

Kuopion perheasian neuvottelukeskus tarjoaa ammatillista keskusteluapua parisuhteen ja perheen kysymyksissä sekä elämän kriisitilanteissa. Eroryhmä järjestetään syksyisin.

Keskustelemaan voi tulla yksin tai yhdessä puolison kanssa. Myös perheenjäsenet voivat tulla keskustelemaan heitä koskevista asioista. Keskusteluissa asiakasta tuetaan tunnistamaan tunteita, etsimään toimivia vuorovaikutusmalleja ja löytämään ratkaisuja parisuhteeseen ja perhetilanteeseen. Keskustelut ovat maksuttomia ja ehdottoman luottamuksellisia.

2.7 Lasten ja nuorten mielenterveys- ja päihdepalvelut

2.7.1 Mielenterveyspalvelut

Nuorten työryhmä tarjoaa 14-20-vuotiaille nuorille mielenterveyspalveluja. Ryhmän tehtävänä on ottaa vastaan yhteydenotot, aloittaa nuoren tilanteen selvittely ja toteuttaa tarvittaessa psykiatrisen tutkimus, tehdä perhe- ja verkostotyötä ja mahdollisuuksien mukaan vastata jatkohoidosta tai etsiä sopiva jatkohoitopaikka. Lisäksi työryhmä voi tarvittaessa antaa konsultaatioapua mm. kouluterveydenhuollolle sekä oppilastyöryhmille. Työryhmään kuuluvat psykiatri, psykologi ja sairaanhoitaja. Käytävissä on myös toimintaterapeutti, joka voi tehdä lääkärin läheteellä toimintakykytutkimuksia ja osallistua toiminnallisiin menetelmiin nuorten kuntoutukseen.

Nuorten työryhmä toimii ns. matalan kynnyksen periaatteella eli työryhmään voi ottaa yhteyttä nuori itse, vanhemmat, kouluterveydenhoitaja tai muu taho, joka on huolissaan nuoren tilanteesta. Tavoitteena on mahdollisimman varhainen puuttuminen nuoren ongelmiin. Nuorten työryhmän asema on vuosien saatossa vakiintunut, toiminnasta tiedetään ja sinne osataan ohjata nuoria. Työntekijöillä on koulutusta ja työkokemusta monelta puolelta. Vahvuutena on myös tiimin moniammatillisuus. Yleensä aikoja ei tarvitse jonottaa kovin pitkään, joten nopea hoidon tarpeen arviointi on mahdollinen.

Nuorisopsykiatrisen erikoissairaanhoidon kanssa on sovittu hoidon porrastuksesta siten, että vakavasti oireilevat nuoret kuuluvat nuorisopsykiatriseen erikoissairaanhoidon ja heidän lähettämistään jatkohoitoon nuorten työryhmään on neuvoteltava erikseen.

Vanhempien psyykkisellä hyvinvoinnilla on suuri merkitys koko perheen hyvinvoinnille. Mielenterveyskeskuksen työntekijät hoitavat tarvittaessa yksikössä hoidossa olevien nuorten vanhempien psyykkisiä ongelmia, sekä pohtivat perheelle tarvittavia tukitoimia yhteistyössä asiantuntijaverkoston kanssa.

2.7.2 Päihdepalvelut

Päihdehuollon palveluja tulee tarjota henkilölle, jolla on päihteiden käyttöön liittyviä ongelmia sekä perheille ja muille läheisille. Päihdepalveluja on annettava aina henkilön, perheen ja muiden läheisten avun, tuen ja hoidon tarpeen perusteella. (Päihdehuoltolaki 1986/41/§7) Päihdepalvelut tuotetaan yhteistyössä Sisä-Savon terveydenhuollon kuntayhtymän ja ostopalvelujen kautta.

Raskaana olevalla henkilöllä on oikeus saada välittömästi riittävät päihteettömyyttä tukevat sosiaalipalvelut. Sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstö arvioi, mikä on palvelujen riittävä taso. Palvelut on järjestettävä välittömästi, jotta voitaisiin turvata tulevan lapsen terveys ja kehitys. Järjestämällä palvelut jo raskausaikana voidaan vähentää huomattavasti paitsi inhimillistä kärsimystä, myös päihteiden väärinkäytöstä aiheutuvia välittömiä ja pitkän aikavälin kustannuksia.

Vanhempien päihderiippuvuuden vuoksi riskissä olevat lapset tulee tunnistaa ja heidän kasvuun tukea. Tavoitteena on koko perheen tukeminen, lapsen etu huomioiden. Päihdepalveluissa pyritään tehostamaan yhteistyötä eri tahojen kanssa ja siten madaltamaan perheiden hoitoon ohjautumisen kynnyksiä. Parhaimmillaan perheiden tavoitettavuus sekä päihdehoitoon ohjautuminen nopeutuu ja aikaistuu.

2.8 Sosiaalitoimen perhepalvelut

Sosiaalityön palvelualue koostuu lasten ja perheiden palveluista, lastensuojelusta, vammaispalveluista, päihdehuollosta, aikuissosiaalityöstä ja erityisryhmien asumispalveluista ja työtoiminnasta. Sosiaalityön palvelualueen toiminta-ajatuksena on edistää yksilön, perheen ja yhteisön sosiaalista turvallisuutta ja itsenäistä selviytymistä tarjoamalla kuntalaisille sosiaalityön palveluja. Sosiaalityön palvelualueella työskentelee kaksi palveluohjaajaa, kaksi perheohjaajaa, perhetyöntekijä, neljä sosiaalityöntekijää ja johtava sosiaalityöntekijä.

2.8.1 Palvelutarpeen arviointi

Palvelutarpeen arviointi toteutetaan tarpeenmukaisilla tapaamisilla lähitoimistolla ja perheen kotona, muulla yhteydenpidolla, läheisverkoston kartoittamisella ja viranomaisyhteistyöllä. Lapsen mahdollinen lastensuojelun tarve selvitetään sosiaalihuoltolain mukaisen palvelutarpeen arvioinnin aikana lastensuojelulain 26 §:n mukaisesti. Lastensuojelulain 26 § säätelee lastensuojeluilmoituksen ja palvelutarpeen arvioinnin aikana selvittävän mahdollisen lastensuojelun tarpeen määräaikoja. Erityisen tuen tarpeessa olevan lapsen palvelutarpeen arvioinnin määräaika on 3 kuukautta. Määräaikojen noudattamista seurataan jatkuvasti.

Lapsen ja perheen sosiaalihuoltolain mukainen asiakkuus jatkuu, kun todetaan sosiaalihuoltolain mukainen palvelun tarve. Sosiaalihuoltolain mukaiset palvelut ovat ensisijaisia lastensuojeluun nähden. Sosiaalihuoltolain mukaisia palveluja suunnitellaan yhdessä lapsen ja perheen kanssa ja ne edellyttävät perheen sitoutumista tehtyyn suunnitelmaan. Sosiaalihuoltolain mukaista asiakkuutta ei voi jatkaa eikä palveluja järjestää vastoin asiakkaan tahtoa. Sosiaalihuoltolain mukaisen asiakkuuden aikana laaditaan asiakassuunnitelma ja lapselle nimetään omatyöntekijä. Erityistä tukea tarvitsevan lapsen tai muun erityistä tukea tarvitsevan henkilön omatyöntekijän tai hänen kanssaan asiakastyötä tekevän työntekijän on oltava sosiaalityöntekijä. Lasta tavataan työskentelyn aikana säännöllisesti ja tapaamiset kirjataan lapsen asiakassuunnitelmaan. Sosiaalihuoltolain mukaisia palveluina voidaan järjestää mm. kotipalvelua, perheohjausta, tukihenkilö- tai tukiperhepalvelua, sosiaalityötä ja sosiaaliohjausta.

2.8.2 Aikuissosiaalityö lasten tukena

Aikuissosiaalityössä käsitellään talouteen, asumiseen, ihmissuhteisiin, työhön ja koulutukseen, terveyteen, päihteisiin, mielenterveyteen ja kuntoutumiseen liittyviä asioita. Aikuissosiaalityöllä voidaan parantaa lapsiperheen vanhempien omatoimista selviytymistä ja jaksamista, jolloin se välillisesti palvelee myös lasten tilannetta.

Aktivointisuunnitelmien ja kuntoutus- ja palvelusuunnitelmien avulla voidaan parantaa aikuisen elämänhallintaa ja opiskelu- ja työasioiden eteenpäin menemistä. Tulevaisuuteen kohdistuva työskentely voi etenkin nuorten aikuisten kohdalla antaa eväitä myös tulevalle vanhemmuudelle.

Täydentävä ja ehkäisevä toimeentulotuki vakauttaa perheen kriisiytyneitä taloudellisia tilanteita ja sillä voidaan turvata mm. lapsiperheen asumista, lasten harrastuksia ja muita perheen hyvinvointia tukevia tilanteita.

2.8.3 Lapsiperheiden kotipalvelu ja perhetyö ja tehostettu perhetyö

Lapsiperheiden kotipalvelu on pääsääntöisesti perheen kotona tapahtuvaa lastenhoitoa, kodinhoidollisia tehtäviä sekä lasten hoitoon ja kasvatukseen liittyvää neuvontaa. Kotipalvelulla tarkoitetaan myös toimintakyvyn ylläpitoon, asiointiin sekä muihin jokapäiväiseen elämään kuuluvien tehtävien ja toimintojen suorittamista tai niissä avustamista. Painopisteenä palvelua myönnettäessä on alle kouluikäisten lasten perheet. Lapsiperheiden kotipalvelu voidaan myöntää joko tilapäisesti tai pitkäkestoisemmin perheen tilanteesta riippuen

Perhetyöllä edistetään lapsiperheiden itsenäistä toimintakykyä ja lisätään perheiden elämänhallintaa. Perhetyöllä tarkoitetaan hyvinvoinnin tukemista sosiaaliohjauksella tilanteissa, joissa asiakasperheet tarvitsevat ohjausta tai neuvontaa omien voimavarojen vahvistamiseksi. Perhetyö on vanhemmuuden ja perhesuhteiden tukemista, vanhemman ja lapsen välisen vuorovaikutuksen vahvistamista, perheen tukiverkoston rakentamista, sekä yhdessä tekemistä. Tavoitteena on pitkäjänteisen työskentelyn ja hyvinvointia edistävän sosiaaliohjauksen avulla tukea perheiden omatoimisuutta, sekä turvata lasten ja nuorten kehitystä. Perhetyötä myönnetään suunnitelmalliseen ja pitkäjänteiseen työskentelyyn erityisen tuen tarpeessa oleviin lapsiperheisiin, jossa on alle 18- vuotiaita lapsia.

Tehostettu perhetyö on lastensuojelulain 36§ mukainen avohuollon tukitoimi ja se edellyttää lastensuojelun asiakkuutta. Tehostettu perhetyö tukee lastensuojelun asiakasperheitä, jotka tarvitsevat erityistä tukea haasteelliseen tilanteen vuoksi. Tehostetusta perhetyöstä päättää lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä. Tehostetun perhetyön sisältö, tavoitteet ja kesto määritellään aina yksilöllisten tarpeiden mukaisesti palvelutarpeen arvioinnin ja asiakassuunnitelman teon yhteydessä lastensuojelulain edellyttämällä tavalla.

3 Perheoikeudelliset palvelut

Lastenvalvoja auttaa isyyden vahvistamiseen, lapsen huoltoon ja tapaamiseen sekä elatukseen liittyvissä asioissa ja tekee olosuhdeselvityksiä tuomioistuimelle. Lapsen ja vanhemman välisten tapaamisten valvonnalla huolehditaan siitä, että lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta annetun lain mukainen tapaamisoikeus toteutuu lapsen edun mukaisesti. Tapaamisten valvonta perustuu joko sosiaalilautakunnan vahvistamaan sopimukseen tai tuomioistuimen päätökseen, jossa määritellään tarvittavien toimenpiteiden sisältö.

Olosuhdeselvitys on lakiin perustuva prosessi, jossa tuomioistuin pyytää lapsen kotikunnan sosiaalilautakunnalta selvitystä vanhempien ja lapsen tilanteesta silloin, kun vanhemmat ovat erimielisiä huoltoriidassa ratkaistavana olevista merkittävistä kysymyksistä.

Adoptioneuvonta on adoptiolaissa 22 /2012 ja sosiaalihuoltolaissa 14 § säädelyä neuvontaa adoption kaikille osapuolille ennen adoptiota ja sen jälkeen. Adoption tarkoituksena on edistää lapsen parasta vahvistamalla lapsen ja vanhemman suhde adoptoitavan ja adoptionhakijan välille. Adoptioneuvonnan antajan on kaikissa adoption liittyvissä kysymyksissä valvottava lapsen etua sekä neuvottava, autettava ja tuettava lasta, lapsen vanhempia, adoptionhakijoita sekä muita henkilöitä, joiden suostumus adoption vaaditaan. Adoptioneuvonnan asiakkaita ovat kaikki adoption osapuolet ja se on neuvonnan saajille maksutonta. Adoptioneuvontaa antaa toimiluvan saanut järjestö (Pelastakaa Lapset ry).

4 Sosiaalipäivystys ja kriisipalvelut

Suonenjoen kaupunki on siirtynyt 1.1.2020 maakunnalliseen Pohjois-Savon sosiaalipäivystykseen, jota hallinnoi Kuopio ja joka vastaanottaa 24/7 kaikki sosiaalihuollon päivystykselliset asiat. Sosiaalipäivystäjä tekee tarvittaessa tiivistä yhteistyötä kuntien sosiaalitoimen kanssa ja jalkautuu tarpeen mukaan tehtäville kuntiin.

Kuntalaisten on mahdollista ottaa suoraan yhteyttä sosiaalipäivystykseen, puhelin 0447183930.

4.1 Perheväkivalta ja kriisipalvelut

Väkivalta läheisissä ihmissuhteissa poikkeaa muusta väkivallasta sekä rikoksena, väkivallan muotona että kokemuksena. Sen tapahtumapaikkana on usein oma koti ja tekijänä oma kumppani tai ihminen, jonka kanssa yhteinen arkielämä jaetaan.

Kuopion turvakoti on ympärivuorokautinen yksikkö, johon lähisuhdeväkivaltaa tai sen uhkaa kokeva henkilö tai perhe voi mennä. Turvakoti on ympärivuorokautinen, asiakkaalle maksuton kriisityöyksikkö, johon lähisuhdeväkivaltaa tai sen uhkaa kokeva henkilö tai perhe voi mennä oma-aloitteisesti tai viranomaisen tai muun tahon ohjaamana, tarvittaessa myös nimettömänä. (Laki valtion varoista maksettavasta korvauksesta turvakotipalvelun tuottajalle 1354/2014, 3 §.)

Palvelu on turvakotipalvelua, joka on turvakodin tarjoamaa välitöntä kriisiapua, ympärivuorokautista turvattua asumista sekä akuuttiin tilanteeseen liittyvää psykososiaalista tukea, neuvontaa ja ohjausta lähisuhdeväkivaltaa kokeneelle tai sen uhan alla eläville henkilöille tai perheille.

Palvelut ovat jokaisen sitä tarvitsevan saatavilla asuinpaikasta riippumatta. Palvelut ovat tarjolla perheiden lisäksi myös yksittäisille asiakkaille, iästä riippumatta. Turvakotipalvelut ovat maksuttomia.

Psykososiaalinen kriisityöryhmä toimii Suonenjoella terveydenhuollon mielenterveyskeskuksen alaisuudessa.

Kuopion kriisikeskus palvelee Suonenjoen asukkaita Kuopiossa. Kriisikeskus toimii STEA:n avustuksella. Ajanvaraus tehdään netin kautta tai puhelimitse. 1-5 käyntiä ovat asiakkaalle maksuttomia.

4.1.1 Rikos ja riita-asioiden sovittelu

Rikos- ja riita-asioiden sovittelu tarjoaa lakisääteisen mahdollisuuden rikosten ja riitojen aiheuttamien ristiriitojen selvittämiseksi ja ratkaisemiseksi.

Sovittelu tarjoaa lakisääteisen mahdollisuuden rikosten ja riitojen aiheuttamien ristiriitojen selvittämiseksi ja ratkaisemiseksi. Sovittelu on maksutonta palvelua, jossa rikoksen tai riidan osapuolilla on mahdollisuus puolueettomien sovittelijoiden välityksellä

- kohdata toisensa luottamuksellisesti
- selvittää asiaa rakentavalla tavalla
- vaikuttaa itse oman asiansa ratkaisuun
- sopia mahdollisten vahinkojen korvaamisesta.

Sovittelu voidaan toteuttaa vain sellaisten osapuolten kesken, jotka henkilökohtaisesti ovat ilmaisseet suostuvansa sovitteluun ja pystyvät ymmärtämään sovittelun ja siinä tehtävien ratkaisujen merkityksen.

Sovittelijoina toimivat tehtävään koulutetut, vapaaehtoiset henkilöt ammattihenkilöstön ohjauksessa ja valvonnassa.

Aloitteen voi tehdä kumpi tahansa rikoksen osapuolista, alaikäisen vanhemmat, poliisi, syyttäjä, sosiaaliviranomainen tai muu viranomainen.

Sovittelutoimiston ammattihenkilöstö selvittää asian soveltuvuuden sovitteluun ja neuvoo kaikissa yksityiskohdissa.

Pohjois-Savon alueella sovittelutoiminnan järjestämisestä vastaa Kuopion sovittelutoimisto sekä lisälmen aluetoimisto.

Sovittelutoimistoa hallinnoi Kuopion kaupunki. Sovittelutoiminnan yleinen johto, ohjaus ja valvonta kuuluvat sosiaali- ja terveysministeriölle sekä THL:lle.

5 Vammaispalvelut

Vammaispalvelulain mukaisilla palveluilla pyritään helpottamaan vammaisen lapsen selviytymistä niin kotona, päivähoidossa ja koulussa kuin muuallakin yhteiskunnassa. Vammaispalveluina voidaan myöntää esimerkiksi asunnon muutostöitä vaikeasti vammaisen lapsen kotiin ja siten mahdollistetaan lapsen asuminen kotona. Vammaisen lapsen vanhempia voidaan tukea jaksamaan vammaisen lapsen hoidossa myöntämällä heille omaishoidontukea. Vammaisen nuoren itsenäistymistä ja itsenäistä liikkumista voidaan tukea myöntämällä kuljetuspalveluja ja henkilökohtaista apua, jolloin nuori pääsee liikkumaan ilman vanhempiaan. Vaikeasti puhe-, kuulo- tai näkövammaisen lapsen ja hänen perheensä vuorovaikutuksen ja kommunikoinnin tukemiseen myönnetään tarvittavat palvelut. Eri tukitoimilla pyritään vaikuttamaan siihen, että lapsi vammastaan huolimatta voisi elää mahdollisimman normaalia elämää.

Kehitysvammaisille lapsille järjestetään palvelut vammaispalvelulain ja kehitysvammalain mukaan. Kehitysvammaisten palvelut järjestetään mahdollisuuksien mukaan integroituna normaalijärjestelmään, mm. kuntouttava päivähoito päiväkodissa. Perheillä on mahdollisuus hakea omaishoidontukea, sekä tukihenkilöä kehitysvammaisen harrastuksiin ja virkistäytymiseen. Vanhempien jaksamisen tueksi on mahdollista saada mm. tilapäishoitoa,

Suonenjoen kaupungin omat kehitysvammahuollon palvelut on keskitetty Palvelukeskus Väinölään. Palvelukeskuksessa toimii 7-paikkainen kehitysvammaisten asuntola, päivätoiminta, kehitysvammaisten koululaisten aamu- ja iltapäivähoito sekä avohuollonohjaus. Avohuollonohjaajan palvelut esim. kotikäynnit, ovat käytettävissä perheen niin halutessa.

Kehitysvammahuolto tekee yhteistyötä kodin, päivähoidon, koulun, terveydenhuollon, sosiaalitoimen sekä Vaalijalan kuntoutuskeskuksen kanssa. Vaalijalan Pohjois-Savon poliklinikka on tärkeä yhteistyötaho erityisesti perheille, joissa on vielä pieni kehitysvammainen. Poliklinikalta löytyvät niin lääkärin, psykologin, fysioterapeutin, puheterapeutin, kuntoutusohjaajan, sosiaalityöntekijän kuin psykiatrinkin palvelut. Kehitysvammapalveluissa työskentelee kehitysvammapalveluiden esimies, avohuollonohjaaja ja viisi ohjaajaa.

6 Lastensuojelun tarve Suonenjoella

1.4.2015 voimaan tulleen sosiaalihuoltolain tarkoituksena on vahvistaa peruspalveluja ja vähentää sitä kautta korjaavien toimenpiteiden kuten lastensuojelun tarvetta. Lain tarkoituksena on edistää ja ylläpitää hyvinvointia ja sosiaalista turvallisuutta. Sosiaalihuollon toimin vaikutetaan ennen kaikkea väestön sosiaaliseen hyvinvointiin ja turvallisuuteen sekä toimintakykyyn ja osallisuuteen. Oikea-aikaisten ehkäisevien palvelujen lisääminen ja lastensuojelutyön oikea resurssointi vähentävät raskaiden korjaavien lastensuojelutoimien tarvetta. THL:n tilastoraportit lastensuojelusta kokoavat tietoja kiireellisesti sijoitettujen ja huostassa olleiden lasten määristä, lastensuojelun avohuollon asiakkaista, lastensuojeluilmoituksista ja lastensuojelutarpeen arvioinneista. Lisäksi THL kerää Manner-Suomen kunnilta tietoja lastensuojelun käsittelyajoista ja niiden lainmukaisesta toteutumisesta, jotka toimitetaan myös Valviralle.

Kuntaliitto on tarkastellut lastensuojelun tilannetta ja sen kehitystä lastensuojelun kuntakyselyllä vuoden 2017 loppupuolella. Kyselyn mukaan lastensuojelun tilanne on vaikeutunut ja palvelujen saatavuuden ongelmat näkyvät tulosten mukaan erityisesti lasten mielenterveyspalveluissa. Myös huoli lastensuojelun voimavaroista ja henkilöstön riittävydestä ovat valtakunnallisesti kasvaneet verrattuna viisi vuotta aiemmin toteutetun kyselyn tuloksiin. Ammattihenkilölain voimaan tulon seurauksena erityisesti sosiaalityöntekijöiden sijaisuuksien järjestämisestä on pidetty vaikeana. Kuntaliiton kyselyn tulosten mukaan voidaan sanoa, että pula työntekijöistä heikentää lastensuojelua ja viranomaistehtävien hoitoa. Lastensuojelua on kehitetty moniammatillisen tiimityön suuntaan, minkä arvioidaan olevan toimiva ja kuormitusta vähentävä tapa tehdä lastensuojelutyötä. Myös yksityisten palvelutuottajien käytön todetaan valtakunnallisesti lisääntyneen kuluneen viiden vuoden aikana.

Lastensuojelun tila on puhuttanut kansallisesti ja merkittävänä huolena ovat lastensuojelun suuret asiakasmäärät. Valtakunnallisen keskimäärän (30) ylittäviä sosiaalityöntekijöiden asiakasmääriä esiintyy noin 40 %:ssa palvelujen järjestäjiä. Ongelmaa voidaan pitää vakavana. Kuormituksen taustatekijöitä ovat muun muassa sosiaalityöntekijöiden ja erityisesti sijaisten rekrytointiin liittyvät vaikeudet, työn organisointiin, työoloihin, johtamiseen ja palkitsemiseen liittyvät tekijät.

Lastensuojeluasian katsotaan tulevan vireille, kun asiasta on tehty lastensuojeluilmoitus tai yhteydenotto sosiaalihuoltoon. Saadun ilmoituksen tai yhteydenoton jälkeen on välittömästi ratkaistava, vaatiiko tilanne toimenpiteitä kiireellisesti vai tehdäänkö asiasta palvelutarpeen arviointi lastensuojelun tarpeen selvittämiseksi. Myös ennen lapsen syntymää on mahdollista tehdä niin sanottu ennakkollinen lastensuojeluilmoitus, jos voidaan perustellusti olettaa lapsen tarvitsevan lastensuojelun mukaisia tukitoimia heti synnyttyään.

Lastensuojelun piirissä olevien perheiden ja lasten arkea pyritään ensisijaisesti tukemaan avohuollon tukipalveluiden avulla. Vasta siinä tapauksessa, jos avohuollon tukitoimilla ei pystytä turvaamaan lapsen tilannetta, tulee harkita lapsen kodin ulkopuolelle sijoittamista huostaanottona tai kiireellisenä sijoituksena. Tilastollisesti tarkasteltuna on huomioitava, että sama lapsi voi vuoden aikana sisältyä sekä kiireellisesti sijoitettujen että huostaan otettujen lasten lukumääriin. Kiireellinen sijoitus ei kuitenkaan aina johda lapsen huostaanottoon vaan tukea voidaan tarjota sen jälkeen myös esimerkiksi avohuollon tukipalveluiden muodossa. Huostassa olo sen sijaan päättyy, kun sijaishuollon tarpeen katsotaan loppuneen tai kun lapsi täyttää 18 vuotta.

Perheisiin sijoitettujen lasten määrään on vaikuttanut muun muassa lastensuojelulain muutos, jonka mukaan lapsen sijaishuolto tulisi järjestää ensisijaisesti perhehoidossa. Perhehoidolla tarkoitetaan lapsen sijoittamista yksityiseen perheeseen kunnan toimeksiantosopimuksella. Kyseinen perhe voi toisinaan olla myös lapsen läheis- tai sukulaisperhe. Ammatilliset perhekodit puolestaan toimivat aluehallintoviranomaisen luvalla. Lastensuojelun laitoshuoltoa tarjotaan lastenkodeissa, koulukodeissa ja muissa niihin rinnastettavissa lastensuojelulaitoksissa. Tilastoissa muuhun huoltoon on luokiteltu sisältyvän lapsen sijoitus omaan kotiin, itsenäinen tuettu asuminen ja muut perhe- tai laitoshuoltoon sisällyttämättömät toimet.

Vuonna 2019 Suonenjoella tehtiin 285 lastensuojeluilmoitusta, mikä on kuusi ilmoitusta enemmän kuin edellisenä vuona. Keskimäärin ilmoituksia on tullut viime vuosina noin 280. Eniten ilmoituksia tehtiin ikäryhmissä 7-12 vuotta ja toiseksi eniten ikäryhmässä 13-15 vuotta. Suurin osa lastensuojeluilmoituksista tulee eri viranomaisilta, sosiaalipäivystyksen kautta. Lisäksi vuosittain tulee lastensuojeluilmoituksia terveydenhuollosta ja opetustoimesta sekä yksityishenkilöiltä. Palvelutarpeen arviointeja tehtiin 2-3 / työntekijä kuukaudessa ja osa näistä lapsista ja nuorista ohjautuu sosiaalihuoltolain mukaisten palveluiden piiriin, osa lastensuojeluun.

Lastensuojeluilmoitusten lisäksi lapsen asia voi tulla vireille sosiaalihuoltolain mukaisena yhteydenottona, yhteydenottoja vuonna 2019 oli 20 ja ennakkollisia lastensuojeluilmoituksia 2. Eniten yhteydenottoja tehtiin

ikäluokassa 7-12v. Yhteydenottojen määrä lisääntyy vähitellen, joskin valtaosa lasten asioista tulee edelleen vireille lastensuojeluilmoituksina. Lasten asioissa vireille tulleet sosiaalihuolto- ja lastensuojeluasiat käynnistävät sosiaalihuoltolain mukaisen palvelutarpeen arvioinnin. Palvelutarpeen arvioinnin aikaan selvitetään tarvittaessa myös mahdollinen lastensuojelun tarve.

Suonenjoella on tällä hetkellä huostassa olevia lapsia ja nuoria 14, avohuollon sijoituksia on keskimäärin viisi vuositasolla, mutta tämä voi vaihdella suurestikin. Avohuollon sijoitusten ja huostaanottojen määrä on ollut kasvussa. Keskeisiä sijoitusperusteita ovat olleet lasten ja nuorten vakava kasvun ja kehityksen vaarantuminen vanhempien päihde- ja mielenterveysongelmien johdosta. Lisäksi lapsi tai nuori on voinut omalla käyttäytymisellään vaarantaa omaa kasvuaan ja kehitystään käyttämällä päihteitä, käyttäytymällä rajattomasti ja uhmakkaasti asettumatta hänelle turvallisiin rajoihin. Huostassa olevasta lapsesta/ nuoresta 8 on perhehoidossa, ammatillisessa perhekotihoidossa 5 ja laitoshuollossa 1.

Lastensuojeluilmoitusten määrä	2017	2018	2019
Suonenjoki	275	279	285

Lastensuojelun asiakkuus määritellään alkaneeksi asian vireille tulon sijaan vasta sitten, kun palvelutarpeen arvion perusteella todetaan lastensuojelun ja lastensuojelun avohuollon palveluiden tarve. Tämän uudistuksen myötä lastensuojelun avohuollon asiakasmäärät ovat vähentyneet ja sosiaalihuoltolain mukaisten palvelujen käyttö on puolestaan lisääntynyt. Taustalla on mahdollisuus tarjota perheille matalan kynnyksen palveluita ilman lastensuojelun asiakkuutta. Näiden sosiaalihuoltolain mukaisten (18 ja 19 §) palvelujen avulla perheille tarjotaan esimerkiksi tukea ja ohjausta omien voimavarojensa käyttöön, keskinäisiin vuorovaikutussuhteisiin ja lisäksi konkreettista kotiapua arjen toimivuuteen ja kasvatuksellisiin kysymyksiin.

1.10.2019-31.3.2020 toteutetussa seurannassa on saatu tietoa palvelutarpeen arviointien käsittelyistä ja loppuun saattamisesta määräajassa. Lastensuojelun palvelutarpeen arvioinneista on aloitettu Suonenjoella seitsemän arkipäivän määräajan sisällä ja saatettu kahta arviointia lukuun ottamatta loppuun määräaikaan mennessä.

6.1 Lastensuojeluun varatut voimavarat

Lastensuojelun resurssit sosiaalityöntekijöiden kohdalla on melko hyvät, kun sitä mitataan asiakasmäärällä/sosiaalityöntekijä ja lastensuojelun määräaikojen toteutumisella. Lastensuojelussa on nykyisin pysytty lain vaatimissa määräajoissa. Perhepalveluissa, mukaan lukien lastensuojelu, työskentelee kolme sosiaalityöntekijää, palveluohjaaja, perhetyöntekijä, kaksi perheohjaajaa. Resurssia on vahvistettu keväällä 2018 kun on saatu palveluohjaaja perheohjaaja ja sosiaalityöntekijä perhepalveluihin. Sosiaalityöntekijöillä on noin 45 asiakasta/ sosiaalityöntekijä. Tähän sisältyvät sekä sosiaalihuoltolain mukaiset, että lastensuojelulain mukaiset perheet.

6.2 Lastensuojelulain mukainen lastensuojelun palvelujärjestelmä

Lastensuojelun avohuollon palvelut (Lsl §36) ovat lapsi- ja perhekohtaista lastensuojelua. Lastensuojelun asiakkuus alkaa, kun lapsen kasvuolosuhteet vaarantuvat tai eivät turvaa lapsen terveyttä ja kehitystä tai lapsi käytöksellään vaarantaa terveyttä ja kehitystään ja lapsi tarvitsee lastensuojelulain mukaisia palveluja ja tukitoimia. Lapsen lastensuojeluasiakkuutta koordinoi lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä. Avohuollon tukitoimia ovat lastensuojelun avohuollon sosiaalityö, sosiaaliohjaus, tehostettu perhetyö, tukiperhe- ja ammatillinen tukihenkilötoiminta, kotipalvelu, perhekuntoutus, lapsen tai nuoren avohuollon sijoitus ja harkinnanvarainen taloudellinen tuki mm. lapsen harrastuksiin ja loma- ja virkistystoimintaan.

Tehostettu perhetyö/perheohjaus on avohuollon tukitoimi vaikeasti kuormittuneisiin perhetilanteisiin, joissa lastensuojelun huoli ja tuen tarve on suuri. Tehostetussa perhetyössä perheohjaajat auttavat perhettä

löytämään ratkaisuja ja voimavaroja tilanteen parantamiseksi. Perhetyötä tehdään tiiviissä yhteistyössä perheen, sosiaalityön ja verkoston kanssa.

Perhekuntoutus on lastensuojelulain 36 §:n mukaisia avohuollon tukitoimi. Tuolloin lapsen ja perheen tilanteesta on huoli, kotiin tarjottava perheohjaus ei ole riittävää tai mahdollista, vaan tarvitaan ympärivuorokautinen laituskuntoutusta.

Lastensuojelun sijaishuollon sosiaalityö on lapsi- ja perhekohtaista lastensuojelua. Lapsen sijaishuollolla tarkoitetaan huostaan otetun, kiireellisesti sijoitetun tai lain 83 §:ssä tarkoitetun väliaikais määräyksen nojalla sijoitetun lapsen hoidon ja kasvatuksen järjestämistä kodin ulkopuolella. Sijoittava kunta on vastuussa siitä, että sijaishuoltopaikka on lapsen tarpeen mukainen. Sijaishuollon sosiaalityön tehtävänä on tarjota lapselle hänen tarvitsemansa hoito ja kasvatusta sekä huolehtia niiden onnistumisesta sijaishuoltopaikassa. Sijaishuollon tehtävänä on turvata sijaishuollossa olevan lapsen tasapainoinen kehitys ja hyvinvointi lapsen yksilöllisten tarpeiden ja ikätason mukaan sosiaalityön- ja sosiaaliohjauksen menetelmin. Lapsen sijoittaneen tahon tehtävänä on huolehtia, että lapsen sijoitus perhehoitoon tai laitoshoidon toteutuu lapsen edun mukaisesti - lapsen sijaishuollon aikaisia oikeuksia toteuttaen ja että lapsi saa tarvitsemansa palvelut ja tukitoimet.

Sijaishuollon ohjaus on vuorovaikutuksellista neuvontaa, ohjausta ja tukea, jonka tavoitteena on vahvistaa huostassa olevien lasten, heidän vanhempiansa ja perhehoitajien elämänhallintaa sekä edistää osallisuutta. Sosiaaliohjauksella tuetaan tarvittaessa myös lapsen kotiutumista (perheen jälleen yhdistäminen).

Jälkihuollon sosiaalityö on lapsi- ja perhekohtaista lastensuojelua. Lapselle tai nuorelle järjestetään jälkihuolto huostaanoton (Lsl §40) päättymisen jälkeen tai vähintään puoli vuotta yhtäjaksoisesti kestäneen avohuollon sijoituksen (Lsl §37) jälkeen. Lapsen jälkihuollon asiakkuutta koordinoi lapsen asioista vastaava jälkihuollon sosiaalityöntekijä. Jälkihuollossa tuetaan lasta/nuorta kasvun ja kehityksen sekä itsenäistymisen turvaamiseksi. Jälkihuollon tavoitteena on helpottaa lapsen tai nuoren kotiutumista sijaishuollosta ja tukea nuoren itsenäistymistä. Lapsen/nuoren tilanne ja palvelutarve arvioidaan yksilöllisesti yhteistyössä asiakkaan verkostojen kanssa. Nuoren olosuhteet ja palvelutarve kirjataan jälkihuoltosuunnitelmaan. Jälkihuollon työ, etenkin nuorten kohdalla on hyvin konkreettista rinnalla kulkemista ja turvallisen aikuissuhteen luomista.

Lastensuojelun palveluja järjestetään sekä omana toimintana, että ostopalveluina, esim. avohuollon tukitoimena myönnettävä tehostettu perhetyö, perhekuntoutus, tukiperhe- tai tukihenkilötoiminta. Kiireellisesti sijoitettavat nuoret menevät pääsääntöisesti Suonenjoella sijaitsevaan Vanhamäen Lastenkotiin. Kaikissa laitosten palveluissa on vahvasti mukana vanhemmuustyöskentely/perheen kanssa työskentely, tavoitteena lapsen palaaminen kotiin osastojakson jälkeen.

Kiireellisesti sijoitetut alle kouluikäiset lapset sijoitetaan ensisijaisesti perheisiin. Lyhytaikaiseen perhehoitoon voidaan tehdä lapsen suunnitelmallinen sijoitus avohuollon tukitoimena. Tehostetun perhetyön kaltaista kotiin vietävää palvelua ostetaan yksityisiltä palveluntuottajilta.

Lastensuojelu kehittämissyksikössä Siilinjärvellä toimii lastensuojelulain 14§:n mukainen asiantuntijaryhmä, joita palveluita Suonenjoen kaupunki käyttää.

7 Yhteistyö eri viranomaisten välillä sekä lapsille ja nuorille palveluja tuottavien yhteisöjen ja laitosten välillä

Lape-muutostyön kautta Suonenjoella on kehitetty perhekeskustoimintaa kaikki lapsiperheet tavoittavana verkostotyönä.

Perhekeskuksen tehtävänä on muun muassa edistää lasten ja perheiden hyvinvointia ja terveyttä esimerkiksi vanhemmuutta ja parisuhdetta tukemalla. Lapsille ja vanhemmille tarjotaan tukea ja hoitoa nykyistä varhaisemmin. Perheet saavat matalan kynnyksen palveluja ja tarvittaessa heidän tuen tarpeensa arvioidaan monialaisesti. Vanhempien elämäntilanteeseen liittyviä tuen tarpeita tunnistetaan ja tukea annetaan jo raskauden ajalta lähtien. Varhaisen tuen ja hoidon palvelujen ja toimintojen, mukaan lukien perhetyö, avulla lastensuojelun tarve tulevaisuudessa kääntyy vähitellen laskuun ja kustannuksia pystytään hillitsemään. Perhekeskusten osana toimiva kohtaamispaikkatoimintaa on kehitetty yhteistyössä monialaisten toimijoiden kanssa (sosiaali- ja terveyspalvelut, järjestöt, seurakunta ja yksityiset palveluntuottajat). Kohtaamispaikan tarkoituksena on tarjota erilaista toimintaa ja tukea lapsiperheille.

Perhekeskuksen tehtäviä toteuttaa laaja palveluverkosto. Perhekeskustoimintamallia on työstetty ja sitä toimeenpannaan yhteistyössä eri toimijoiden kanssa. Perhekeskuksen tarkoituksena on tarjota perheille heidän tarvitsemiaan palveluja monitoimijaisesti ja samalla tukea lapsiperheiden arkea. Monet eri lait tukevat toimijoiden yhteistyötä. Lisäpanostusta perhekeskustoiminnan kehittämiseen ja toimintojen vakiinnuttamiseen tarvitaan jatkossakin.

8 Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma ja sen toteuttaminen sekä arviointi ja seuranta

8.1 Lasten ja nuorten hyvinvoinnin arviointi ja muutokset

Suunnitelman toteutumisen arviointi vuosittain

LASTEN JA NUORTEN HYVINVOINTIHAASTE	TAVOITTEET HYVINVOINNIN LISÄÄMISEKSI	KEINOT	VASTUUTAHO JA AIKATAULU	ARVIOINTI
Päihteiden käyttö.	Päihteiden käytön ja terveyshaittojen väheneminen	-Tehostaa varhaisen puheeksi ottomallin käyttöä sosiaali- ja terveydenhuollon palveluissa, kouluterveydenhuollossa ja mt-palveluissa päihteiden käytöstä. -Tunnetaitojen kehittäminen varhaiskasvatuksessa. -Sosiaalipalvelujen tarjoaminen varhaisessa vaiheessa mm perhetyö - Perheneuvolan palvelut.	Sosiaali- ja terveydenhuollon esimiehet. Varhaiskasvatuksen henkilöstö. Perhepalveluiden henkilöstö. Perheneuvolan työntekijät.	
Lasten ja nuorten mielenterveysongelmat.	Avun saanti mielenterveysongelmiin.	Koululaisille mt- ja päihdevalistusta, kouluilla järjestettävät mt- ja päihdepäivät, kokemusasiantuntijan mukaan otto.	Vastaavahoitaja ja apulaisylilääkäri, vuosi 2021	

	Hoitoon hakeutumisen kynnyksen madaltaminen	Sähköinen yhteydenottopyyntö otetaan käyttöön. -Alle 14-v mielenterveyspalveluiden kehittäminen. -Perheneuvolatoiminnan kehittäminen; yhteistyö terveydenhuollon kanssa.	Vuonna 2021-22 Sosiaali- ja terveydenhuollon esimiehet Sosiaalijohtaja, ylihoitaja, johtava lääkäri	
NEPSY-ongelmat	Ongelmien tunnistaminen.	ADHD-hoitopolun toteuttaminen. NEPSY-kuntoutuksen ja valmennuksen kehittäminen.	Terveydenhuollon lääkäri. Terveydenhuolto ja perheneuvola.	
Lasten ja nuorten tunnetaitojen haasteet	Tunnetaitojen kehittäminen.	Osaamisen lisääminen kasvatushenkilöstölle koulutuksen kautta.	Koulutuspalvelujen esimiehet ja perheneuvola	
Yhteisen perheajan vähäisyys.	Tavoitteena perheajan lisääminen.	Tehostaa neuvokas perhe-korttien ja sivustojen hyödyntämistä. Varhaisen vuorovaikutuksen puheeksi ottaminen ja sen tukeminen. VaVu-haastattelun käyttöönotto lastenneuvolassa vuoden 2021 alusta alkaen. Moniammatillinen yhteistyö. Kohtaamispaikkatoiminnan kehittäminen monitoimijaisesti. Kouluterveydenhuollon tarkastuksista ja mahdollisesti esiin nousseista huolista ja lasten toiveista tiedottaminen kotiin, esimerkiksi Wilma-viesteillä. Mikäli vanhemmat eivät reagoi viestiin, otetaan	Lastenneuvola. Vuosi 2021 Lastenneuvola. KOPA-ryhmä Kouluterveydenhuolto.	

		yhteyttä kotiin puhelimella. Varmistetaan viestin perille meno.	Kouluterveydenhoitajat, Syksy 2020	
Vähäinen liikkuminen	Liikunta- ja harrastustoiminnan tukeminen		Vapaa-aikatoimi	
Riippuvuus-ongelmat	Peliriippuvuuksien vähentäminen	Vanhemmuuden tukeminen	Sosiaali- ja terveydenhuolto	
Eroauttaminen ja parisuhteen tuki	Pariskuntien ja Yksinhuoltajavanhempien auttaminen.	Eroryhmät, perheasioiden sovittelu	Koulukuraattori, perheneuvola ja perhepalvelut	
Vanhemmuuden haasteet	Vanhemmuuden tukeminen	-Vanhempainkoulu; yleisluentoja -Perhepalveluiden työntekijä mukaan terveydenhoitajan kanssa vauvaperheen kotikäynnille. -Perhevalmennus-messut Positiivisuuteen ja läheisyyteen kannustaminen perheissä, vaikeiden asioiden läpikäymisen tukeminen. Tarvittaessa ohjataan perheneuvolaan ja mt:n palvelujen piiriin. Lapset puheeksi menetelmän käyttöönotto	Kansalaisopisto Perhepalvelut ja äitiys- ja lastenneuvola Äitiys- ja lastenneuvola Lastenneuvola. Syksy 2020. perhepalvelut ja perheneuvola	

8.2 Palvelujärjestelmän toimivuus ja kasvuympäristön tilanne

Suunnitelman arviointi vuosittain

PALVELUJÄRJESTELMÄN TOIMIVUUS JA KASVUYMPÄRISTÖN TILANNE	TAVOITTEET	KEINOT	VASTUUTAHO JA AIKATAULU	ARVIOINTI
Perhekeskustoimintamallin kehittäminen.	Suonenjoella on toimiva perhekeskus-palveluverkosto.	ISO:n hankkeeseen osallistuminen.	PEKE-ryhmä	
Kohtaamispaikkatoiminnan kehittäminen.	Matalan kynnyksen toiminnan kehittäminen monitoimijaisesti.	KOPA-ryhmän toiminnan kehittäminen.	KOPA-ryhmä	
Monitoimijaisuuden kehittäminen lasten ja nuorten palveluissa ja resurssien tehokas käyttö.	Yhdessä-aika tiistaisin klo 14-15.30	Eri toimijoiden sitoutuminen yhdessä-aikaan. Systeemisen lastensuojelumallin kehittäminen. Alle 14-vuotiaiden mielenterveys-palveluiden kehittäminen.	Perheneuvolan työntekijät, varhaiskasvatuksen, lastenneuvolan terveydenhoitajat, koulupsykologi, koulukuraattori, perhepalveluiden työntekijät. Johtava sosiaalityöntekijä. Sosiaali- ja terveydenhuollon esimiehet, koulupsykologi ja -kuraattori, perheneuvola, koululääkäri ja -terveydenhoitaja	
Lääkäri- ja psykologi-palveluiden nivominen perheneuvolaan.	Arviointitiimin (lapsen hoidon arvioiminen) perustaminen perheneuvolaan.	Tarvittaessa yhteiset palaverit terveydenhuollon ja perheneuvolan kanssa.	Terveydenhuollon lääkäri	

8.3 Suunnitelman tavoitteiden toteutuminen 2020-2025

Suunnitelman seuranta vuosittain

TAVOITE	TOTEUTUMINEN/pvm
Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman 2020-2025 seuranta LAPE-ryhmässä vuosittain.	
Sähköisen hyvinvointi-indikaattorien seuranta LAPE-ryhmässä vuosittain.	
Kouluterveyskyselyn seuranta joka toinen vuosi LAPE-ryhmässä.	